

# Rafa Marrasé dibuixa en format llibre una «trama de corrupció a Tarragona»

*El periodista tarragoní hi recull fins a 18 dels seus articles d'investigació*



Rafa Marrasé ha publicat un nou llibre recollint alguns dels seus articles periodístics. | Josep M. Llauradó

Parlar de **periodisme d'investigació a Tarragona** significa des de fa mitja dècada parlar de **Porta Enrere** i del **periodista Rafa Marrasé**. *Tarragona, rastre de sutge* és el llibre que ha publicat l'**editorial Lo Diable Gros** recollint una selecció de 18 articles que, ara sí, quedaran per al record passi el que passi a Internet.

L'any 2016, vist que no podia publicar gairebé res al voltant de determinats temes als mitjans on havia treballat, va obrir una nova plataforma a Internet on, qui volgués, pogués accedir a la informació prèviament censurada. Nascut l'any 1974 a l'Ametlla de Mar, va estudiar Història a la Universitat Rovira i Virgili.

En la seva etapa amb Porta Enrere, **ha guanyat dos premis d'investigació Ramon Barnils** (2017 i 2020). Es tracta de periodisme a foc lent, que no es veu engolir per la dinàmica informativa del dia a dia. Inicialment va enfocar la seva carrera cap a la cobertura de temes esportius, però més tard s'ha acabat especialitzant en la investigació d'allò relacionat amb la fiscalització de l'administració.

Parlem amb ell sobre el seu nou llibre i la professió periodística, que transcorre per moments complicats pel que fa a la seva credibilitat de cara a l'oient, l'espectador o el lector. També sobre



---

com és fer tasca d'investigació des del punt de vista local.

**- Per què Tarragona, el rastre de sutge?**

- L'editorial Lo Diable Gros em va demanar que els seus títols sempre han de tenir una vinculació amb el diable o amb el foc. Quan trobes el sutge, si el segueixes, trobes on hi ha el foc. És com una investigació periodística: anar seguint el fil per trobar on han passat les coses. Tarragona ha estat una ciutat bastant "cremada", han passat bastantes coses.

**- En aquest llibre hi ha 18 articles, a Porta Enrere n'hi ha publicats molts més. Què diferencia aquests 18 perquè s'hagin inclòs en aquest recull?**

- Vaig fer una tria i al final han quedat aquests perquè considero que són molt representatius del que ha estat Porta Enrere. L'editorial em va trucar, dient-me que els agradava molt el que faig, però amb aquesta mentalitat que tenim els d'una certa generació, que al final tot el que hi ha a les xarxes és molt accessible però hauria de quedar pels segles dels segles. Vaig estar d'acord, em va semblar bé la proposta i ho vam fer.

**- La intenció és que quedi per la posteritat, que si algun dia li passa res al web es pugui continuar llegint.**

- El problema de les edicions digitals és aquesta, que un cop no estan en marxa pot ser que després desapareguin. En un llibre, ho tens més de referència, està custodiat per entitats, biblioteques, hemeroteques públiques...

**- A la introducció del llibre exposes una vegada més l'aposta pel periodisme d'investigació. El periodisme si no és d'investigació és periodisme? És compatible la tasca diària de cobrir rodes de premsa, publicar notes i fer el seguiment de l'actualitat amb la pràctica periodística?**

- Jo crec que les dues són compatibles i són necessàries. El ciutadà necessita saber què passa en el dia a dia. El que ja podríem qüestionar és amb les notes de premsa, anteriorment t'arribava una nota de premsa d'una institució, una empresa o una multinacional i tu li donaves la volta. Trucaves, intentaves contrastar si el que deia era cert. Ara és veritat que el que veiem és *copy+paste*. Els grans mitjans ho han fet sempre: tenen el seu dia a dia amb seccions i tenen una gent que es passa dies, setmanes o mesos investigant un cert cas i ho publiquen. Això és compatible amb la dinàmica diària. Ara, quan jo vaig dissenyar el projecte, no tenia sentit crear un digital com tots els altres digitals que existeixen.



*Els Jocs Mediterranis és un dels temes dels qua parla Rafa Marrasé a Porta Enrere. Foto: Adrià Costa*

**- Abans, però, arriba un moment que al mitjà on treballes barren el pas als teus articles.**

- El que vaig sentir primer és molta frustració i ràbia. Deia: això que estem fent està molt bé, estem explicant la veritat, no estem sent sensacionalistes, i resulta que una trucada pot vetar no que jo publiqui un article sinó que el ciutadà pugui llegir la notícia i per tant viure en el *limbo*. Perquè la resta de mitjans no estaven seguint-ho de la manera que ho estàvem seguint. En el mateix moment que vaig sortir de la redacció, un moment de bastanta ràbia i impotència, em vaig adonar que érem al 2014, hagués passat al 1985 i tindríem un problema perquè fer això ens costaria molts diners, butlletins i tal. Era conscient que això passava, però em feia ràbia que em passés a mi, perquè diguem que és saltar-se tots els codis d'ètica periodística. La institució pot trucar, després podem entrar en el debat sobre si ho ha de fer perquè és per caure't la cara de vergonya però hi ha gent que no l'ha tingut mai. El que no pot fer el mitjà és plegar-se.

**- En tot cas, aquesta era l'única manera? No hi havia cap altre mitjà a qui trucar-li la porta?**

- La qüestió és que jo ja feia anys que anava. Si hagués acabat de sortir de la facultat, potser seria més idealista i pensaria que aquells altres segur que m'ho permetran. Però ja sabia de quin peu calçava tothom. Havia treballat molts anys a *El Punt*, jo això no ho havia vist mai, hi feia Esports però hi havia una certa llibertat. Després, sí, vaig trobar un mitjà i per això Porta Enrere va trigar dos anys més a existir, una revista bimestral i que després va passar a mensual que sí que feia aquest tipus d'articles. També els van parar els peus, llavors, em vaig adonar que si a aquests que eren nous també són capaços de parar-los els peus, doncs posem-ho en marxa. Vaig estar-ho compaginant fins que ho vaig deixar.

**- Aquest llibre té força articles sobre els Jocs del Mediterrani. Només hi ha hagut problemes per publicar aquesta mena de temes?**



---

- La primera part de la meua vida professional va ser a Esports. Jo entenia els esports com entenia Porta Enrere, a banda de les cròniques i del seguiment esportiu pur i dur, i fitxatges, vaig publicar temes de números i tal i sí que és veritat que vaig tenir alguns problemes, em van fer fora de pavellons municipals. El contacte amb la gent d'esports és molt més directe, però era un altre concepte. En aquesta altra etapa amb els mitjans vaig estar poc temps i després de la revista, que va durar pocs mesos, vaig estar en un altre mitjà com a extern i sí que em van deixar publicar. Però vaig estar-hi un any i vaig marxar perquè pagaven poquíssim. Temes de patrimoni que he continuat fent els publicava allí i no hi he tingut cap problema. Sí que és veritat que una vegada en un article sobre l'Arxiu Municipal, que tenia fongs, va haver-hi una trucada, però em van defensar. Potser perquè era extern i feia aquell paper de "tenim el dia a dia, i després tenim una martellada del Rafa Marrasé cada dos setmanes i això ens agrada i el defensarem", no ho sé. Sorprenentment em vaig trobar molt còmode.

**- En aquests casos i amb Porta Enrere ja eres autònom. Sovint es diu allò que el periodisme es fa fora dels mitjans, però això obliga al periodista a situar-se en unes condicions encara més precàries.**

- És una idea perversa. Idealitzem el periodisme romàntic com els escriptors o els artistes del segle XIX: ens hem de morir de gana per fer bon periodisme. Això no hauria de ser així. Als Estats Units, el *New York Times* agafa algú i li diu que durant dos anys has d'investigar això. Aquest està en plantilla, està cobrant cada mes i no publica fins d'aquí a dos anys. Aquí la mentalitat seria que han sortit cares les quatre pàgines, però no són les pàgines, és el contingut que et dona, és el prestigi, és la necessitat. Els mitjans estan molt fotuts, però és com tot, n'hi ha que tenen directius que cobren molts diners o tenen columnistes que cobren molts diners. Ells mateixos estan fomentant l'opinió. Tot això, no ens enganyem, ho ha portat la mala estratègia dels mitjans de comunicació. Hi ha mitjans als que els funcionen decentment en paper, treuen les edicions digitals, les posen gratuïtes i es carreguen el negoci perquè no saben veure que no té sentit publicar el mateix en digital que en paper. I després el que ens hem trobat és que el que ven són els clics i si l'article és molt llarg la gent no el llegeix. I volen polítics, opinadors, i això és un problema perquè al final no estem informant, estem dins d'un bar i tothom dient la nostra.



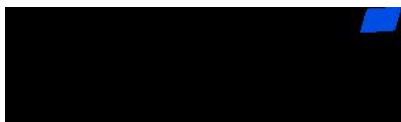
Rafa Marrasé, amb el seu nou llibre. Foto: Josep M. Llauredó

**- Als articles hi ha molts noms propis i això en periodisme local és un problema. Què passa quan et trobes pel carrer persones com Begoña Floria, Gustavo Cuadrado, Josep Maria Bonet, Josep Fèlix Ballesteros... o també els de l'actual govern?**

- A l'alcalde Ballesteros no te'l trobes mai, perquè és un mite que visqui a Tarragona, quan era alcalde entrava per darrere l'Ajuntament, anava en cotxe. Algú et trobes, perquè Tarragona és una ciutat molt petita. Hi ha gent que et saluda per saludar i altres que directament no et saluden. Hi ha alguns noms propis d'aquí que no et saluden i segur que em fan *budú*. Aquesta pregunta me l'ha feta més gent i jo sempre dic que estic molt tranquil, jo he fet el que havia de fer que és explicar la veritat. Els que no han fet el que havien de fer són ells: no ser uns bons gestors dels diners de tots. I no només no ho han fet bé, que tots ens podem equivocar, sinó que jo demostro amb els meus articles que ho han fet de mala fe, s'han aprofitat de la situació per ells viure millor, amb finalitats polítiques, continuar perpetuant-se en el poder, llavors, els qui han d'apartar la cara són ells, no l'he d'apartar jo. Els qui han de sentir vergonya són ells, els qui s'han de sentir violents són ells, no jo. És veritat que això pot condicionar, però en el meu cas no.

**- Hi ha qui us pot preguntar per què no tracteu temes més d'àmbit nacional, també.**

- A Porta Enrere fem periodisme local perquè és on tenim més contactes, però si demà ens surt un tema de Barcelona anirem a Barcelona. Això de local o nacional a nivell de xarxes, què és? La petroquímica és local o és nacional? És el polígon petroquímic més gran d'Europa, és que no és que no sigui local, és que és europeu! Publiques un article d'IQOXE on demostres que la toxicitat pot viatjar a 1.500 quilòmetres quadrats, i llavors no és un problema local. La torre de Minerva és local o no? És patrimoni mundial de la humanitat. Si demà algú clava alguna cosa a la Sagrada Família, és un tema nacional o és un tema local? Tenim un problema els periodistes locals i els mitjans locals i els mitjans nacionals que tenen corresponents, de no veure això. Al cas Bustos, per exemple, se li va donar molt més bombo que al que està passant a Tarragona. És



---

igual. Per què això no surt a la llum i allò altre sí?

**- Porta Enrere va néixer a les acaballes de l'anterior govern. L'excalcalde Ballesteros negava que hi hagués corrupció en el seu equip, també hi havia el precedent de Convergència i Unió. Ara el nou govern només porta dos anys, potser no ha donat temps a què també els surtin coses com als anteriors. Es vivia millor com a periodista traient temes en l'anterior mandat?**

- La periodicitat va baixar durant l'hivern-primavera de l'any passat perquè estàvem en un moment de canvi, al final vam aixecar el mur de pagament. Però de temes n'hi ha: hi ha temes atemporals com el patrimoni. El primer gran article de patrimoni del nou govern que publico és l'amfiteatre i l'han de tancar. I el tanquen perquè Ciutadans va a fiscalia, si no el govern no el tancava. Quan algú m'acusa que abans fotia molta canya, els dic que Porta Enrere es va crear al 2016, el govern portava 9 anys. L'actual porta 2 anys amb una pandèmia pel mig. Quan sàpiga si han fet alguna cosa ho publicaré, de fet ja n'he publicat, d'articles, com el de Néstor Cañete, com el govern el promociona com a cap de Recursos Humans de l'Ajuntament.

**- Veus un canvi doncs respecte a l'anterior mandat?**

- És cert que pel que jo sé, potser d'aquí a uns anys canvien les coses perquè la corrupció necessita un recorregut, sembla que no està tan present. Diguem que han canviat els polítics, però hi ha molta gent dins de l'Ajuntament que porta molts anys que és la mateixa. I molts dels articles assenyalen no només al polític sinó al càrrec, als funcionaris. La Font dels Lleons és al llibre i és un cas claríssim d'un problema de dos alts funcionaris de l'Ajuntament de Tarragona que volien fer una cosa que no podien fer i un altre que va patir les conseqüències amb un corb mort a casa seva.

**- I la torre de Minerva també.**

- També, aparentment semblava que s'havien despistat, però si s'entén tot tal com ha anat es veu que no ha sigut perquè només algú s'ha despistat, sinó perquè no s'ha fet cap control. Això no ho hauria de fer el regidor de torn, és un tema tècnic i el que estava al capdavant era el mateix que hi havia abans.

**- Tot i així en alguns dels articles s'apunta que hi ha traves per part del govern actual per accedir a algunes informacions.**

- A la GAIP no sé si tinc el carnet però diguem que hi vaig constantment. És veritat que els terminis de la GAIP són molt estrictes, si en un mes l'administració no t'ha contestat tu ja hi pots anar, però falta molta cultura de la transparència. No només a l'Ajuntament de Tarragona, quan he preguntat a secretaris d'altres ajuntaments he vist actituds una mica complicades. El que hem aconseguit a Porta Enrere com a efecte secundari és que ho pengin al web. Anem molt a la GAIP, però cal un canvi de xip perquè amb l'anterior govern era TSJC per les entrades dels Jocs, TSJC pels diners del Nàstic... I ha perdut totes les del TSJC a les que hem anat. Era evident, però serveix per guanyar temps, per desgastar el periodista o el ciutadà, i tot per no donar una documentació que ja està avalada per la GAIP.



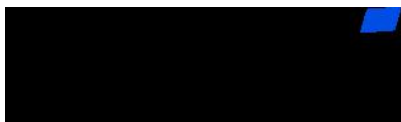
*Imatge d'arxiu de la planta d'IQOXE, després de l'explosió Foto: ACN*

**- A Tarragona hi ha entitats, empreses i personalitats que també tenen molta influència. Aquí és més difícil entrar-hi?**

- El que faci una empresa portes endins... El que a mi em preocupa el que faci l'administració per controlar aquestes coses. El que he de fer jo és fiscalitzar l'administració. Hem parlat molt del polígon petroquímic: que IQOXE estigués treballant durant molts anys amb les queixes dels treballadors està molt bé explicar-ho. Poden anar a Inspecció de treball, poden denunciar, perquè ho estan vivint, són les víctimes i tenen les eines. El que no pot ser és que després l'administració no faci res. L'empresa el que fa és intentar guanyar tots els diners possibles i utilitzarà totes les armes possibles i els treballadors poden no estar-hi d'acord, però si l'administració no vetlla llavors aquell treballador està completament nu. L'administració es creu el que diu la indústria.

**- IQOXE des de l'accident pràcticament només ha aparegut a les notícies per la vaga dels treballadors o per col·laboracions que han fet amb entitats o el consistori. Sembla que tret de casos puntuals, i no només a la química, hi ha empreses i entitats que només apareixen a les notícies per coses bones.**

- Al final sembla que tot sigui blanc o negre, que tothom s'hagi de posicionar "química sí o química no". Jo crec que sense la indústria química viuríem gairebé com a l'edat mitjana. Però el que li hem de demanar a la indústria química és que treballi amb seguretat, com qualsevol altra empresa. Ells treballen en productes perillosos i el que els demanem és que siguin curosos amb això i que siguin transparents. I la indústria és del tot menys transparent. L'única entitat que li pot dir alguna cosa a aquesta empresa, l'administració, resulta que veiem que està una mica de part. L'últim exemple és que no hi ha una llei que controli les emissions d'òxid d'etilè. Jo vaig escriure un article demostrant que la tecnologia existeix, però l'administració t'ho justifica dient que com que no hi ha una llei d'àmbit europeu que m'obligui a controlar les emissions d'òxid d'etilè jo no les controlo. Però això quina resposta és? Ells necessiten produir d'aquella manera perquè



---

guanyen més diners, potser ells sí que tenen controlat el risc perquè tenen les dades, però jo aquestes dades les he de saber. El teu procés de fabricació em pot afectar a mi.

**- Tal com va passar el 14 de gener de 2020.**

- Aquella nit, quan el núvol desapareix, ja no tornem a parlar de contaminació, ni ningú investiga la contaminació ni res. És un fet que periodísticament em sembla molt bèstia. Perquè després ens queixem que ningú ens compra els temes a Barcelona, però el tema és aquest. I als mitjans els passa com a l'administració, necessiten les aportacions de la química i de les administracions, ja ho sabem. I, després, la mateixa indústria s'ha encarregat d'aïllar IQOXE. Aquesta empresa quan fa suspensió de pagaments, la vol comprar una multinacional tailandesa, però el jutge li dona a Cristian Lay, i Repsol també la volia. Tant Repsol com Dow necessiten IQOXE, necessiten l'òxid d'etilè, llavors fer veure que ells ho fan molt malament però sent el seu principal client és molt estrany. Si no els volguessin, no hi serien, hi són perquè serveixen als seus interessos.

**- Porta Enrere també heu engegat un *podcast* molt a l'estil de *Crimis*. Això és perquè cal posar llum a la foscor de Tarragona?**

- Aquesta expressió ja no la podem utilitzar perquè el Carles Porta ja l'ha fet popular. Al final tots els articles de Porta Enrere són una trama de corrupció. El Carles Porta explica la trama, no només l'assassinat sinó com s'hi arriba, hi ha un nus i un desenllaç. Amb els nous formats audiovisuals pots ser súper-lliure, però vaig pensar que aquesta era la millor manera. De moment crec que és el to que li va bé, evidentment amb recursos diferents.

**- En el futur, us plantegeu publicar més llibres?**

- Hi ha diversos projectes en marxa, però l'ideal és que tot el que s'ha fet amb Porta Enrere acabés en un llibre. Perquè el dia que jo no hi sigui o m'hagi arruïnat, jo crec que és un servei públic, són llibres d'història de Tarragona. Ara faltaria veure si podré o no. I només un recull d'articles sinó temes concrets. Voldria fer un llibre fet des de zero perquè tots els articles dibuixen tota una trama, al final és el que explico a Porta Enrere, que és una corrupció sistèmica, d'una ciutat controlada per molt poca gent... Segur que hi haurà algun llibre més de periodisme escrit des de zero, això sí.